

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.012.02.2017
P/17/109

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/109 – System gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami.
Okres objęty Kontrolą	Lata 2015 – 2016 i I półrocze 2017 r. oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Zbigniew Jurkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/78/2017 z dnia 12 września 2017 r. [dowód: akta kontroli str. 1]
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce (dalej: WIOŚ).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Świętokrzyskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska (dalej: Wojewódzki Inspektor) od 6 lutego 2017 r. jest Witold Bruzda. Od 1 kwietnia 2002 r. do 5 lutego 2017 r. Wojewódzkim Inspektorem była Małgorzata Janiszewska. [dowód: akta kontroli str. 2-4]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna	Warunki kadrowe WIOŚ umożliwiały pełne i rzetelne wykonywanie zadań w zakresie nadzoru nad podmiotami zobowiązanymi do stosowania ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach ² (dalej: u.b.a.). Dotychczasowe działania nie pozwalały jednak na pełną identyfikację zagrożeń istniejących na rynku gospodarowania zużyтыми bateriami i zużyтыми akumulatorami z punktu widzenia ochrony środowiska. WIOŚ nie dokonywał analiz i ocen przestrzegania przepisów u.b.a. przez przedsiębiorców. W 2015 r. nie przeprowadzono obowiązkowej kontroli jedyne go zakładu przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów, ujętego w latach 2015 – 2017 (I półrocze) w <i>Rejestrze wprowadzających baterie lub akumulatory i prowadzących zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów</i> (dalej: Rejestr), prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (dalej: GIOŚ). Zagadnienia dotyczące gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami zostały objęte tylko 10 kontrolami, z tego sześcioma w 2015 r. i czterema w 2016 r., co stanowiło odpowiednio 1,8% oraz 1,2% ogólnej liczby kontroli przeprowadzonych w tych latach. W I półroczu 2017 r. nie przeprowadzono w ww. zakresie kontroli. Skontrolowano jedynie 5,3% podmiotów wprowadzających do obrotu baterie lub akumulatory, spośród ujętych w Rejestrze w czasie kontroli NIK ³ . W zbiorczej informacji do GIOŚ o wynikach kontroli przedsiębiorców wpisanych do Rejestru za 2015 r., nie podano informacji o stwierdzonej nieprawidłowości podczas kontroli jednego z podmiotów.
--------------	--

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 1803, ze zm.

³ WIOŚ podczas kontroli NIK nie posiadał danych o liczbie podmiotów wprowadzających baterie lub akumulatory, ujętych w okresie 2015 – 2017 (I półrocze) w Rejestrze, bowiem nie archiwizował danych w tym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Prawidłowość i skuteczność nadzoru nad podmiotami gospodarującymi zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami oraz wykonywanie obowiązków analityczno-sprawozdawczych

Opis stanu
faktycznego

1. Statut WIOŚ został nadany zarządzeniem wojewody świętokrzyskiego nr 68/10 z 21 czerwca 2010 r. Do zadań WIOŚ, stosownie do zapisów § 3 statutu, należy wykonywanie właściwych dla wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska zadań, określonych w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁴ oraz odrębnych przepisach. Według § 5 statutu, w skład WIOŚ wchodzi Wydział Inspekcji. Wojewoda świętokrzyski 3 listopada 2011 r. zatwierdził regulamin organizacyjny WIOŚ, w którym określono organizację wewnętrzną i zakres zadań komórek organizacyjnych. Zgodnie z regulaminem, do zadań Wydziału Inspekcji należy prowadzenie kontroli dotyczących przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 7-30]

Stan zatrudnienia w WIOŚ przedstawiał się następująco: 31 grudnia 2015 r. – 69 osób, w tym 20 w Wydziale Inspekcji, 31 grudnia 2016 r. – 69 osób w tym 21 w Wydziale Inspekcji, 30 czerwca 2017 r. – 74 osoby, w tym 21 w Wydziale Inspekcji.

W poszczególnych latach prowadzenie kontroli ujęto w zakresach czynności następującej liczby pracowników Wydziału Inspekcji: 2015 r. – 16, 2016 r. – 18, I półrocze 2017 r. – 18, w tym przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, odpowiednio: 5, 6 oraz 5 pracowników. Wakaty (w zakresie jednego etatu) w Wydziale Inspekcji wystąpiły w następujących okresach: styczeń 2015 r., wrzesień – listopad 2016 r. oraz od 21 do 28 lutego 2017 r. Zostały one obsadzone w wyniku przeprowadzonych naborów. Zgodnie ze złożonym w toku kontroli NIK oświadczeniem przez Wojewódzkiego Inspektora, z inicjatywy WIOŚ nie zgłaszano wojewodzie świętokrzyskiemu potrzeby zwiększenia stanu kadrowego w Wydziale Inspekcji. Zakresy czynności pracowników były aktualizowane. Wydział Inspekcji przeprowadził w poszczególnych latach następującą liczbę kontroli: 2015 r. – 331, 2016 r. – 341 oraz I półrocze 2017 r. – 166, wobec czego pracownik przeprowadził średnio w poszczególnych latach odpowiednio: 20, 18 oraz 9 kontroli. Pracownicy Wydziału Inspekcji posiadający w zakresach czynności prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, przeprowadzili w poszczególnych latach następującą liczbę kontroli: 2015 r. – 121, 2016 r. – 132, I półrocze 2017 r. – 69, wobec czego pracownik przeprowadził średnio, odpowiednio: 24, 22 oraz 13 kontroli. W okresie 2015 – 2017 (I półrocze) przeprowadzono ogółem 10 kontroli przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, z tego: 6 w 2015 r. oraz 4 w 2016 r. Wszystkie kontrole przeprowadził starszy inspektor ochrony środowiska Tadeusz Sieczko. Pozostali pracownicy Wydziału Inspekcji posiadający w zakresach czynności prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, nie przeprowadzali kontroli w tym zakresie. Osoby posiadające w zakresach czynności prowadzenie kontroli przestrzegania tych przepisów posiadały wykształcenie o profilu związanym z ochroną środowiska i nie odbyły szkoleń dotyczących tej problematyki. Naczelnikiem Wydziału Inspekcji była Elżbieta Autret, natomiast zastępcą naczelnika – Urszula Suchenia. [dowód: akta kontroli str. 44-80, 91-198]

WIOŚ nie sporządzał planu szkoleń dla pracowników, zgłaszał natomiast propozycje do planu szkoleń organizowanych centralnie przez GIOŚ. Na 2017 r. zaproponował szkolenie w zakresie kontroli przestrzegania przepisów u.b.a., które nie zostało uwzględnione przez GIOŚ. W przekazanym do WIOŚ *Planie szkoleń specjalistycznych dla pracowników WIOŚ w roku 2016*, planowanych do przeprowadzenia przez GIOŚ dla pracowników wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, w październiku 2016 r. przewidziano szkolenie w zakresie kontroli przestrzegania przepisów u.b.a., w tym wymagań stawianych

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1688, ze zm.

przedsiębiorcom, zakresu kontroli oraz uprawnień przedstawicieli WIOŚ prowadzących kontrole. Zaplanowane szkolenie nie zostało zorganizowane przez GIOŚ. [dowód: akta kontroli str. 199-222]

2. W poszczególnych latach WIOŚ (dział 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* rozdział 90014 *Inspekcja Ochrony Środowiska*) w całości wydatkował określone planem finansowym kwoty:

- 2015 r. - 4.569,6 tys. zł, w tym 4.234,3 tys. zł (93%) stanowiły wydatki bieżące, natomiast 335,3 tys. zł wydatki majątkowe (7%);
- 2016 r. - 4.920,8 tys. zł, w tym 4.545,0 tys. zł (93%) stanowiły wydatki bieżące, natomiast 375,8 tys. zł wydatki majątkowe (7%).

W 2016 r. o 344,2 tys. zł więcej w porównaniu do 2015 r. wydatkowano na wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

Do 30 czerwca 2017 r. wydatkowano 2.393,5 tys. zł, co stanowiło 46% środków planowanych, wynoszących 5.206,9 tys. zł.

W poszczególnych latach plan wydatków WIOŚ został zwiększony środkami pochodzącymi z rezerw celowych w następujących wysokościach: w 2015 r. o 460,8 tys. zł, w 2016 r. o 438,8 tys. zł, natomiast w I półroczu 2017 r. o 522,9 tys. zł. Zwiększenie planu wydatków każdorazowo miało miejsce na pisemny wniosek Wojewódzkiego Inspektora do wojewody świętokrzyskiego. Zgodnie z pisemnym oświadczeniem złożonym w toku kontroli przez głównego księgowego WIOŚ, w latach 2015 – 2017 (I półrocze) nie wystąpiła sytuacja, aby wojewoda świętokrzyski nie zwiększył planu wydatków WIOŚ na pisemne wystąpienie Wojewódzkiego Inspektora. [dowód: akta kontroli str. 223-300]

3. WIOŚ nie dokonywał analiz i ocen przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach na obszarze województwa świętokrzyskiego. [dowód: akta kontroli str. 411]

W obowiązujących w latach 2015 – 2017 *Ogólnych kierunkach działania Inspekcji Ochrony Środowiska*, zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, nie odniesiono się do działań w zakresie przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach. W *Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska*, zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na 2016 r. oraz 2017 r., wśród najważniejszych zadań w działalności kontrolnej wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska określono prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 346-410]

Wojewódzki Inspektor uzgodnił z wojewodą świętokrzyskim roczne plany działalności kontrolnej na poszczególne lata, z uwzględnieniem procedury planowania kontroli, określonej w *Systemie Kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska*. W świetle tego dokumentu, podczas wyboru przez wojewódzkie inspektoraty podmiotów do rocznego planu kontroli pomocne było uwzględnienie ryzyka oddziaływania podmiotu na środowisko. WIOŚ uwzględniał wytyczne GIOŚ w zakresie procedur kontroli. Plany kontroli uwzględniały różne okoliczności dotyczące działalności WIOŚ. W przypadku zmiany planu kontroli na 2016 r., Wojewódzki Inspektor uzgodnił tę zmianę z wojewodą świętokrzyskim. [dowód: akta kontroli str. 301-345, 440-484, 490-491, 493, 507 i 515]

Przy planowaniu kontroli, WIOŚ korzystał z informatycznego systemu wspomagania kontroli. System ten był oparty przede wszystkim o kategoryzację zakładów będących w ewidencji WIOŚ, według kategorii ryzyka niekorzystnego wpływu na środowisko. Wyróżniono pięć kategorii ryzyka oddziaływania na środowisko (kategoria I – najwyższe, kategoria II – wysokie, kategoria III – średnie, kategoria IV – niskie, kategoria V – ryzyko związane z ewentualnym naruszeniem wymagań ochrony środowiska). Zgodnie z metodologią informatycznego wykorzystania systemu wspomagania kontroli, wybór zakładów do kontroli planowych powinien być dokonywany spośród zakwalifikowanych do kategorii I – IV. Wobec zakładów zakwalifikowanych do kategorii V nie było obowiązku uwzględniania ich w kontrolach planowych. W procesie planowania kontroli dotyczących przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, WIOŚ nie występował do organów administracji rządowej oraz samorządowej, prowadzących rejestry, wykazy, pomiary, analizy i obserwacje stanu środowiska o dane uzyskane w trakcie ich działalności dla potrzeb państwowego monitoringu środowiska. [dowód: akta kontroli str. 412-439, 492 i 508]

Przy planowaniu i realizacji kontroli dotyczących przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach WIOŚ nie współpracował z innymi organami nadzorującymi rynek obrotu bateriami i akumulatorami, np. Państwową Inspekcją Handlową i Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach. [dowód: akta kontroli str. 412-439 i 492]

W planach kontroli na poszczególne lata ujęto następujące liczby kontroli planowych w terenie: 2015 r. – 212, 2016 r. (po korekcie) – 220 i 2017 r. – 220.

Zgodnie ze informacjami przekazanymi do GIOŚ o realizacji zadań w poszczególnych latach, WIOŚ przeprowadził następującą liczbę kontroli: 2015 r. – 331, z tego 212 planowych (100%) oraz 119 pozaplanowych, 2016 r. – 341, z tego 220 planowych (100%) oraz 121 pozaplanowych. W I półroczu 2017 r. przeprowadzono 166 kontroli, z tego 119 planowych oraz 47 pozaplanowych. [dowód: akta kontroli str. 506]

W planach kontroli określono cel kontroli: *przestrzeganie wymagań wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach przez prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów*. W planach kontroli nie wyszczególniono, w jakim zakresie szczegółowym będą prowadzone kontrole. Określono w nich w szczególności liczbę kontroli planowych. Kontrole planowe ujęte w planach kontroli obejmowały kontrole kompleksowe oraz kontrole problemowe. Kontrole dotyczące przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach były kontrolami problemowymi. W poszczególnych latach założono przeprowadzenie następującej liczby kontroli w zakresie przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach: 2015 r. – 6, 2016 r. – 4, 2017 r. – 2. Do WIOŚ nie wpłynęły skargi dotyczące działalności przedsiębiorców w zakresie przepisów o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 301-345, 494-497 i 509-514]

4. W okresie 2015 – 2017 (I półrocze) w Rejestrze ujęty był jeden podmiot prowadzący zakład przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów. W czasie kontroli NIK, na dzień 18 września 2017 r., w Rejestrze było 56 podmiotów wprowadzających baterie lub akumulatory oraz jeden prowadzący zakład przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów. [dowód: akta kontroli str. 80 i 504-505]

W okresie 2015 – 2016 zrealizowano zaplanowaną liczbę kontroli.

W 2015 r. przeprowadzono cztery kontrole przedsiębiorców wprowadzających baterie lub akumulatory oraz dwie – użytkowników końcowych, natomiast w 2016 r. przeprowadzono dwie kontrole przedsiębiorców wprowadzających baterie lub akumulatory, jedną zakładu przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów oraz jedną użytkownika końcowego. Doboru podmiotów do kontroli dokonano z uwzględnieniem kategorii ryzyka oddziaływania na środowisko. Podmioty wprowadzające baterie lub akumulatory, ujęte w toku kontroli NIK w Rejestrze, które miały nadaną kategorię oddziaływania na środowisko, były zakwalifikowane do IV lub V kategorii. Zgodnie z analizą ryzyka, podmioty kategorii IV mogły być kontrolowane rzadziej niż co 4 lata, natomiast dla podmiotów kategorii V, nie była określona częstotliwość kontroli. Jedynie zakład przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów był zakwalifikowany do I kategorii. Zgodnie z analizą ryzyka powinien być skontrolowany corocznie. Podmioty skontrolowano w zakresie realizacji przez nich obowiązków określonych w u.b.a. Udział procentowy kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach w ogólnej liczbie kontroli wyniósł 1,8% w 2015 r., 1,2% w 2016 r. W I półroczu 2017 r. nie przeprowadzono takich kontroli.

Do WIOŚ nie wpłynęły skargi na działalność przedsiębiorców w zakresie przepisów o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 81, 100-195, 412-439, 427, 485-487 i 494-497]

5. W wyniku sześciu kontroli przedsiębiorców wprowadzających baterie lub akumulatory, nieprawidłowości stwierdzono podczas trzech kontroli. Dotyczyły one w przypadku jednej kontroli niewłaściwego wykazania w wymaganych sprawozdaniach danych o poziomie zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów przenośnych, wysokości należnej opłaty produktowej oraz o rodzaju, ilości i masie wprowadzonych do obrotu baterii i akumulatorów, natomiast w przypadku trzech kontroli, nieumieszczania numeru rejestrowego na dokumentach (fakturach) związanych z obrotem bateriami i akumulatorami. W dwóch przypadkach do kontrolowanych skierowano zarządzenia pokontrolne. Podmioty w wyznaczonym terminie poinformowały WIOŚ o zakresie podjętych działań, w celu

wyeliminowania wskazanych w zarządzeniach nieprawidłowości. WIOŚ nie sprawdzał wykonania zarządzeń pokontrolnych. Trzeci z podmiotów, w którym stwierdzono nieprawidłowość, oświadczył w toku kontroli WIOŚ (data zakończenia kontroli 11 grudnia 2015 r.), że złoży wniosek o wykreślenie z Rejestru, jako wprowadzającego baterie lub akumulatory, z uwagi na to, iż nie wprowadzał ich do obrotu w 2015 r. W związku z tym, nie skierowano do niego zarządzeń pokontrolnych. W toku kontroli NIK, podmiot nie był już ujęty w Rejestrze.

WIOŚ nie stwierdził nieprawidłowości podczas kontroli użytkowników końcowych oraz podmiotu prowadzącego zakład przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów. [dowód: akta kontroli str. 100-195 i 485-487]

W *Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska* na poszczególne lata, podniesiono kwestię terminowego, tj. do 15 lutego każdego roku, przekazania przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska do GIOŚ, wymaganej art. 72 ust. 1 u.b.a. informacji o wynikach kontroli przedsiębiorców wpisanych do Rejestru. WIOŚ przekazał do GIOŚ informacje o wynikach kontroli przedsiębiorców, wpisanych do Rejestru, o którym mowa wyżej 12 lutego 2016 r., za rok 2015 oraz 10 lutego 2017 r., za rok 2016. Informacja za 2015 r. była niepełna, bowiem nie poinformowano w niej GIOŚ, o stwierdzonej nieprawidłowości dotyczącej nieumieszczenia numeru rejestrowego na fakturach w zakresie obrotu bateriami i akumulatorami. [dowód: akta kontroli str. 365-410]

6. W trzech przypadkach stwierdzenia w toku kontroli czynów stanowiących wykroczenie, określone w art. 80 u.b.a., przeprowadzający kontrolę, każdorazowo zastosował wobec kontrolowanych pouczenie⁵. [dowód: akta kontroli str. 100-195]

7. W okresie 2015 – 2017 (I półrocze) do WIOŚ nie wpłynęły zawiadomienia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach o naruszeniu obowiązków sprawozdawczych przez podmioty zobowiązane do stosowania u.b.a. [dowód: akta kontroli str. 489]

8. WIOŚ prowadził rejestr kontroli zewnętrznych. Kontrole w nim ujęte, które przeprowadził między innymi GIOŚ, nie dotyczyły nadzoru WIOŚ nad obrotem zużytymi bateriami i akumulatorami. [dowód: akta kontroli str. 498-503]

9. WIOŚ rejestrował otrzymane skargi i wnioski w sposób określony w art. 254 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶. Nie dotyczyły one działalności przedsiębiorców w zakresie przepisów o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 494-497]

10. W toku kontroli NIK, Wojewódzki Inspektor Witold Bruzda wyjaśnił, iż w jego ocenie sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem obrotu zużytymi bateriami i akumulatorami utrudnia w szczególności:

- *brak rejestracji w GIOŚ wszystkich podmiotów uczestniczących w obrocie bateriami i akumulatorami;*
- *przesuwanie w czasie terminu wprowadzenia ogólnopolskiej bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami;*
- *zwolnienie sklepów zbierających zużyte baterie z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów;*
- *brak obowiązku wystawiania karty przekazania odpadów zużytych baterii i akumulatorów przekazanych do sklepu przez przedsiębiorców (art. 69 ust. 4 ustawy o odpadach dopuszcza niesporządzanie karty przekazania odpadów, jeżeli jeden z posiadaczy odpadów nie jest objęty obowiązkiem prowadzenia ewidencji odpadów);*
- *brak możliwości przesłедzenia i odtworzenia zdarzeń archiwalnych w Rejestrze baterijnym prowadzonym przez GIOŚ;*

⁵ Art. 80 u.b.a. stanowi: kto, wbrew przepisowi art. 30, nie umieszcza numeru rejestrowego na dokumentach związanych z obrotem bateriami i akumulatorami, podlega karze grzywny. Zgodnie z art. 30 u.b.a., wprowadzający baterie lub akumulatory jest obowiązany do umieszczenia numeru rejestrowego na dokumentach związanych z obrotem bateriami i akumulatorami. Stosownie do art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, ze zm.), w stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1257.

- brak obowiązku ponoszenia opłaty depozytowej i zwrotu zużytych akumulatorów przez przedsiębiorców.

Wojewódzki Inspektor podał, że WIOŚ nie zgłaszał propozycji zmian obowiązującego prawa w powyższym zakresie. [dowód: akta kontroli str. 501-503 i 516]

11. Wojewódzki Inspektor Witold Bruzda wyjaśnił, że WIOŚ nie dostrzega nieprawidłowości dotyczących systemu gospodarowania zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami, w związku z czym nie zgłaszał żadnych propozycji w tym zakresie.

Wojewódzki Inspektor na okoliczność, czy dotychczasowe wyniki kontroli pozwalają na zaobserwowanie występowania szarej strefy⁷ i nielegalnego obrotu zużytymi bateriami i akumulatorami wyjaśnił: *dotychczasowe działania kontrolne WIOŚ nie ujawniły występowania szarej strefy dotyczącej nielegalnego obrotu zużytymi bateriami i akumulatorami. Opierając się na doświadczeniach wynikających z kontroli tzw. szarej strefy dotyczącej samochodów wycofanych z eksploatacji, należy stwierdzić, że wysoka cena złomu akumulatorowego wpływa na fakt, że tego typu odpady są oddawane np. do punktów skupu złomu (zwykle nieuszkodzone, w całości). Do WIOŚ nie były zgłaszane interwencje w zakresie porzucenia akumulatorów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych.* [dowód: akta kontroli str. 501-503 i 516]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 5 ust. 4 pkt 4 lit. a ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektor nie dokonywał analiz i ocen przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach na obszarze województwa świętokrzyskiego. Naczelnik Wydziału Inspekcji Elżbieta Autret wyjaśniła, że dotychczas przedmiotowych analiz i ocen nie żądał od WIOŚ, zarówno GIOŚ, jaki i wojewoda świętokrzyski. Podała, że ustawa nie precyzuje terminu ich dokonywania, niemniej jednak zostaną one niezwłocznie dokonane. [dowód: akta kontroli str. 411 i 504-505]
2. Wojewódzki Inspektor wbrew obowiązкови określönemu w art. 71b u.b.a., stanowiącym, iż wojewódzki inspektor ochrony środowiska co najmniej raz w roku przeprowadza kontrolę zakładu przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, nie przeprowadził w 2015 r. przedmiotowej kontroli w jedynym na obszarze województwa świętokrzyskiego zakładzie ujętym w Rejestrze. Elżbieta Autret stwierdziła, że trudno jest jej wyjaśnić tę kwestię. [dowód: akta kontroli str. 81, 100-195 i 504-505]
3. W zbiorczej informacji o wynikach kontroli przedsiębiorców wpisanych do Rejestru za 2015 r., wymaganej art. 72 ust. 1 u.b.a., przekazanej 12 lutego 2016 r. przez WIOŚ do GIOŚ, nierzetelnie przedstawiono wyniki kontroli jednego z podmiotów wprowadzającego baterie lub akumulatory. Nie poinformowano bowiem GIOŚ o nieprawidłowości dotyczącej nieumieszczenia numeru rejestrowego na fakturach w zakresie obrotu bateriami i akumulatorami, którą stwierdzono podczas kontroli. Naczelnik Wydziału Inspekcji Elżbieta Autret wyjaśniła, że zaistniała sytuacja była spowodowana pomyłką. [dowód: akta kontroli str. 81, 100-195 i 504-505]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Działania kontrolne WIOŚ nie umożliwiały wspierania działań, w celu identyfikacji zagrożeń istniejących na rynku gospodarowania zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami z punktu widzenia ochrony środowiska. Zagadnienia dotyczące gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami zostały objęte tylko 10 kontrolami, z tego sześcioma w 2015 r. i czterema w 2016 r., co stanowiło odpowiednio 1,8% oraz 1,2% ogólnej liczby kontroli przeprowadzonych w tych latach. Skontrolowano jedynie 5,3% podmiotów wprowadzających do obrotu baterie lub akumulatory, spośród ujętych w Rejestrze w czasie kontroli NIK. [dowód: akta kontroli str. 81, 100-195 i 504-505]

⁷ Szara strefa jest częścią gospodarki, w której produkcja oraz sprzedaż dóbr i usług nie są objęte systemem ewidencji statystycznej. Obejmuje całą, w danym momencie niezarejestrowaną, działalność gospodarczą, która sprzyjałaby oficjalnemu zwiększeniu PKB brutto, jeżeli działalność byłaby zarejestrowana – *Encyklopedia Zarządzania* <https://mfiles.pl/pl> (dostęp: 14.06.2017).

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnioskuje o:

1. Dokonywanie analiz i ocen przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach na obszarze województwa świętokrzyskiego.
2. Przestrzeganie obowiązku przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli zakładu przetwarzania zużytych baterii lub akumulatorów.
3. Rzetelne sporządzanie informacji o wynikach kontroli przedsiębiorców wpisanych do Rejestru.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, listopada 2017 r.

Kontroler
Zbigniew Jurkowski
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
Podpis

.....
Podpis

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.